

RECENSIONES

Xosé María Álvarez Blázquez, mestre republicano. Diario escolar e desterro

Narciso de Gabriel

Editorial Galaxia, 2019, 225 p.

Por Xosé M. Malheiro Gutiérrez

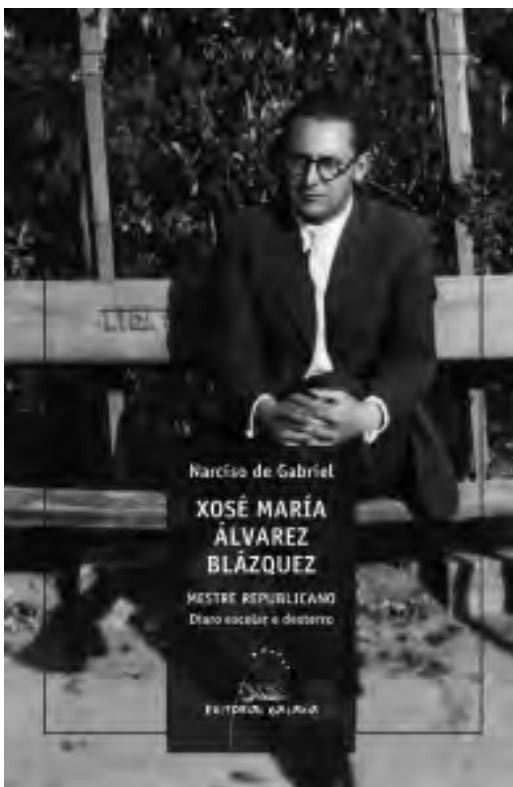
Universidade da Coruña

jose.malheirog@udc.es

REVISTA GALEGA
DE EDUCACIÓN

ISSN: 1132-8932

Páx. 82-83

O golpe de estado comandado polo xeneral Franco o 18 de xullo de 1936 significou a ruptura violenta da legalidade constitucional republicana e iniciou unha fase de represión en forma de asasinatos, deportacións, confinamentos en cárceres e campos de concentración, castigos administrativos e exilios. Non foi menor o exilio interior e resultou unha forma de violencia moito máis difícil de cuantificar e cualificar, como consecuencia da auto-represión e auto-censura, especialmente nos corpos docentes.

Nese contexto republicano de ilusión profesional e galeguista, que derivaría en depuración e posterior desterro a modo de represalia, encádrase a biografía de Xosé María Álvarez Blázquez (1915-1985) que aquí recolleemos. Este traballo é o froito da investigación realizada por Narciso de Gabriel atendendo a diversa información procedente do arquivo persoal do mestre, do Archivo General de la Administración de Alcalá de Henares (Madrid), así como outros traballos publicados. Unha biografía que, en palabras do autor, “quedou truncada pola sublevación militar de 1936. Como tantos outros mestres e mestras, inicialmente foi separado do ensino e posteriormente depurado”, imputándolle como cargos formar parte das Mocidades Galeguistas, facer propaganda a favor do Estatuto e exercer como apoderado electoral da Fronte Popular. Acusacións que derivaron na suspensión de emprego e soldo durante seis meses, inhabilitación para o desempeño de cargos directivos e de confianza, e o traslado fóra de Galicia.

Xosé María Álvarez Blázquez, mestre republicano... estrutúrase en catro apartados arredor da figura do mestre tudense. A investigación

céntrase na súa faceta profesional durante a República e no posterior desterro en Zamora ata o ano 1942, en que renuncia definitivamente ao maxisterio. Complétase ademais cun Prólogo, un Epílogo no que se recollen algunhas notas biográficas da súa traxectoria a partir de 1941; dous anexos que reproducen, respectivamente, o diario dunha semana de clase entre o 25 de febreiro e o 1 de marzo de 1935 e o Prego de descargos dirixido á Comisión Depuradora do persoal do Maxisterio de Pontevedra en 1937; ademais das referencias bibliográficas finais.

Narciso de Gabriel, catedrático de Teoría e Historia da Educación na Universidade da Coruña, ten dedicado unha parte importante do seu labor investigador á represión franquista do maxisterio galego. Este traballo sobre a faceta docente, na súa vertente máis pedagóxica, ven a completar e enriquecer con novas

facetas descoñecidas e inéditas o polifacético perfil de Xosé María Álvarez Blázquez, xa tratado por diferentes autores en obras anteriores. Á luz dos datos que se achegan, pode afirmarse que Álvarez Blázquez podería ter sido, en madurez, un bo mestre republicano, malia as terribles circunstancias derivadas da represalia política obrigalo a tomar outros camiños. Pese a perder un bo mestre, Galicia conservou un bo escritor. ■

PUBLICIDADE

Pola igualdade e contra a violencia de xénero